

УДК 378.147: 004

**IMPROVING THE PROFESSIONAL AND PEDAGOGICAL COMPETENCE
OF THE FUTURE SCIENCE TEACHER****УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН****Nebykova T./Небикова Т.А***s.n.s., as.prof./к.прир.н., доцент,**Uman Pavlo Tychyna State Pedagogical University**Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини***Nebykov M. / Небиков М.В***/к.сільск.н., ст.. наук.співр.**Національний дендрологічний парк «Софіївка» науково-дослідний інститут**Національної академії наук України, Умань*

Анотація. Для формування професійно-педагогічної компетентності майбутнього вчителя природничих дисциплін визначені основні підходи. Проаналізовано теоретичне значення визначених понять: компетентності, професійно-педагогічна компетентність; визначенні типових характеристик майбутнього вчителя в сучасних умовах розвитку держави, професійно важливих, особистісних якостей; врахування креативного характеру педагогічної праці.

Ключові слова: професійно-педагогічна компетентність, студенти.

Abstract. The main approaches are defined for the formation of the professional and pedagogical competence of the future science teacher. The theoretical meaning of the defined concepts was analyzed: competence, professional and pedagogical competence; determination of typical characteristics of the future teacher in modern conditions of state development, professionally important, personal qualities; taking into account the creative nature of pedagogical work.

Keywords: professional and pedagogical competence, students.

Вступ. З розрахунку модернізації та інноваційного розвитку України заклади вищої освіти очікують майбутнього вчителя з новим світоглядом – співтворчості і співпраці, з інноваційним мисленням. Сучасний вчитель природничих дисциплін є не тільки джерелом знань, до його професійних задач відносяться організація роботи зі всіма сучасними джерелами інформації; співпраця в аудиторії та за її межами; формувати вмінню навчатися протягом всього життя; допомогти студентам знайти себе в майбутньому, стати самостійними, творчими та впевненими у собі людьми.

Основний текст.

В зв'язку з потребами часу та в умовах інформатизації, глобалізації, неперервного зростання обсягу науково-технічних знань і оновлення технологій та продукції, заклади вищої освіти, які готують майбутнього вчителя, повинні допомогти йому опанувати особистісний потенціал, виховати зацікавленість до навчання і знань, прагнення до духовного росту та здорового способу життя, підготувати до професійно-педагогічної діяльності.

Оскільки від змісту і характеру професійно-педагогічної діяльності майбутнього вчителя істотною мірою залежить задоволення суспільних потреб, відповідно висуваються вимоги у вигляді професійно-педагогічної компетентності.

Проблема формування професійно-педагогічної компетентності майбутнього вчителя – одна з найактуальніших проблем сьогодення в сфері вищої освіти. Формування професійних знань, умінь, навичок майбутнього майбутнього вчителя безпосередньо відбувається в процесі навчання у закладах вищої освіти і буде ефективнішим, якщо розробити теорію і методику його професійно-педагогічної компетентності, з врахуванням професійних і особистісних якостей.

Професійно-педагогічна компетентність включає комплекс вимог, норм, цінностей, правил до базового рівня, змісту, якості професійної підготовки. Вона характеризується компонентами, параметрами, функціями, що забезпечують її структурну організацію, реалізацію стандарту в практичній діяльності, визначає основні шляхи професійної підготовки студентів [1,с.59].

У наукових праць висвітлюється проблема професійної діяльності фахівця (А. Деркач, Є. Клімов, Н. Кузьміна, А. Маркова, В. Якунін та ін.). Так, на думку дослідників, професійно-педагогічна компетентність фахівця повинна містити складові: професійні знання та вміння, соціально-психологічні і духовно-творчі якості особистості майбутнього вчителя.

Під ключовими компетенціями науковці розуміють загальну здатність фахівця мобілізувати в процесі виконання професійної діяльності набуті знання і вміння, використовувати узагальнені способи виконання дій. Загально-професійні знання, вміння та навички, а також здібності та якості особистості, необхідні для виконання роботи в сфері певної групи професій, складають основу ключових кваліфікацій.

Вивчення практики професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя породжують суперечності між:

- вимогами суспільства до особистості майбутнього вчителя та закладів вищої освіти нового типу та врахування при розробці програми його професійної підготовки професійно-педагогічної компетентності;
- описом окремих компетенцій майбутнього вчителя та відсутністю комплексної професійно-педагогічної компетентності;
- традиційно репродуктивними підходами до підготовки майбутнього вчителя і креативним характером педагогічної праці [2].

Професійна діяльність та формування професійно-педагогічної компетентності майбутнього вчителя буде ефективніше за умов:

- розробки теорії професійно-педагогічної компетентності майбутнього вчителя;
- розробки комплексних завдань професійно-педагогічної компетентності;
- врахування креативного характеру педагогічної праці майбутнього вчителя [1].

Виходячи з психолого-педагогічного аналізу теорії професійно-педагогічної компетентності майбутнього вчителя мона визначити наступні завдання:

- ✓ здійснити аналіз професійно-педагогічної діяльності майбутнього вчителя в сучасних умовах розвитку України та визначити її зміст, структуру, функції та види;

- ✓ проаналізувати професійно-педагогічну підготовку майбутнього вчителя виходячи з сучасної стратегії освіти в Україні, компетентісного підходу та державних стандартів;
- ✓ визначити місце професійно-педагогічної компетентності в підготовці майбутнього вчителя;
- ✓ визначити особистісний портрет сучасного вчителя природничих дисциплін, його спрямованість, компетентність, професійно важливі якості, психофізіологічні властивості;
- ✓ здійснити аналіз професійно-педагогічної компетентності майбутнього вчителя, її структуру;
- ✓ визначити сутність поняття професійно-педагогічна компетентність та його кількісні та якісні показники;
- ✓ здійснити аналіз потенційних можливостей моделювання професійно-педагогічної компетентності для професійної діяльності майбутнього вчителя.

Для формування професійно-педагогічної компетентності майбутнього вчителя природничих дисциплін необхідно враховувати *основні підходи*:

- 1) державний освітній стандарт;
- 2) психограма;
- 3) професіограма;
- 4) кваліфікаційна характеристика;
- 5) діяльність фахівця.

За таких умов, теоретичне значення визначених напрямів дослідження полягає у визначенні понять: компетентності, професійно-педагогічна компетентність; визначенні типових характеристик майбутнього вчителя в сучасних умовах розвитку держави, професійно важливих, особистісних якостей; врахування креативного характеру педагогічної праці.

Висновки.

Формування професійно-педагогічної компетентності майбутнього вчителя, дозволяє:

- скорегувати процес професійної підготовки;
- оцінити рівень готовності студентів застосовувати отриманні знання в звичайних і в нестандартних умовах професійної діяльності;
- скорегувати процес професійної підготовки майбутнього вчителя та змінити особистісну установку студентів і викладачів на самооцінку, самоаналіз, самоосвіту, саморозвиток.

Література:

1. Галузінська М.І. Педагогічні технології навчання у закладах загальної середньої освіти/ М.І. Галузінська, І.М. Харченко: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів – Умань: ВПЦ «Візаві», 2019. – 259 с.

2. Haluzinska M.I, Fedorov M.V. Conference proceedings INTERNATIONAL SCIENTIFIC INTEGRATION 2021. "THE INFLUENCE OF EDUCATIONAL INNOVATION ON THE CREATIVE DEVELOPMENT OF FUTURE

TEACHERS» USA, OCTOBER 18-19.

3. Чернілевський Д. В. Педагогіка вищої школи: підручник/ Д. В. Чернілевський, І. С. Гамрецький та ін.– Вінниця: АМСКП, Глобус-прес, 2010. – 408 с.

References:

1. Galuzinska M.I. Monograph INNOVATIVE ANSATZE ZUR PERSONLICHEN ENTWICKLUNG UND VERBESSERUNG DER GESUNDHEIT April, 2021. Karlsruhe, Germany Haluzinska M.I.

2. Geiko I. Use of interactive forms and methods of learning. From work experience / I. Geiko // *Topic*. – 2004. – No. 3/4. - pp. 229–232.

3. Kogut O. I. Innovative learning technologies: teaching. manual / O. I. Kohut. – Ternopil: Aston, 2005. – 203 p.

4. Pashchenko M.I. Innovative learning technologies: a reference dictionary. study guide/ M.I. Pashchenko. - Uman: PP Zhovtyy, 2018. – 209 p

5. Rud M. Competency approach in education / M. Rud // *Visnyk Lviv. university - Series: Pedagogy*. – 2006. – Issue 21, part 1. - pp. 73–82.

6. Yu. Surmin. Method of situation analysis (case-study) and its educational possibilities / Yu. Surmin // *Education and management*. – 2006. – No. 1. – P. 32–50.